

# MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR

Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

Odbor odškodňování

VÁŠ DOPIS č. j.:

ZE DNE:

NAŠE č. j.:

MSP-557/2022-  
ODSK-ODSK/8

VYŘIZUJE:

JUDr. Pavla Čuříková

TEL.:

+420 221997966

FAX:

+420 224 919 927

E-MAIL:

odsk@msp.justice.cz

DOPORUČENĚ



Praha 25.03.2024

Počet listů: 2/4 str.

Přílohy: 0

## STANOVISKO

Žadatel: [redacted]

bytem: [redacted]

o poskytnutí zadostiučinění za nesprávný úřední postup podle zákona č. 82/1998 Sb.

Podáním, doručeným Ministerstvu spravedlnosti dne 8.3.2022, byl uplatněn nárok na poskytnutí zadostiučinění v blíže nespecifikované výši, jakožto náhrady nemateriální újmy, a to z titulu nepřiměřené délky soudního řízení, vedené ho před Krajským soudem v Ostravě pod sp. zn. 29 T 1/2011 jako soudem I. stupně, jakož i v řízeních před odvolacím a dovolacím soudem a nárok na omluvu.

Předmětné podání bylo Ministerstvem spravedlnosti podle svého obsahu posouzeno jako žádost podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, v platném znění (dále jen „zákon“).

### Shrnutí průběhu řízení:

Ministerstvem spravedlnosti bylo z obsahu předmětného soudního spisu ohledně průběhu řízení v dané právní věci zjištěno následující.

Řízení bylo zahájeno v listopadu 2009 usnesením o zahájení trestního stíhání. V lednu 2011 byla podána obžaloba. V prosinci 2021 byl obžalovaný pravomocně odsouzen. V prosinci 2022 bylo odmítnuto jeho dovolání.

Řízení ve věci trvalo (zahrneme-li též dovolací řízení) od listopadu 2009 do prosince 2022. Celková doba řízení činila 13 let.

### Posouzení věci:

Otázku přiměřenosti délky řízení v předmětné věci je třeba posoudit v souladu zejména s článkem 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), který mj. zakotvuje právo každého na projednání věci v přiměřené lhůtě, a příslušnou judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Z ní kromě jiného plyne, že přiměřenost délky řízení se posuzuje podle okolností případu a s ohledem zejména na složitost věci, chování stěžovatele a jednání příslušných orgánů, jakož i význam sporu pro stěžovatele (viz např. rozsudek ESLP ve věci Hartman proti České republice ze dne 10. července 2003, § 73).

Průtah v určité fázi řízení lze tolerovat za předpokladu, že celková délka řízení nebude nepřiměřená (viz např. rozsudek ESLP ve věci Pretto proti Itálii ze dne 8. prosince 1983, § 37). Jen průtahy přičitatelné státu mohou vést k závěru, že délka řízení byla nepřiměřená (viz např. rozsudek ESLP ve věci Papachelas proti Řecku ze dne 25. března 1999, § 40). Chování stěžovatele představuje objektivní faktor, který není přičitatelný žalovanému státu a je třeba ho vzít v úvahu při rozhodování o překročení přiměřené lhůty (viz např. rozsudek ESLP ve věci Versini proti Francii ze dne 10. července 2001, § 28).

ESLP se snaží o globální pohled na řízení, proto průtah v jedné fázi řízení může být tolerován (viz např. rozhodnutí ESLP o přijatelnosti ve věci Žirovnický proti České republice ze dne 9. července 2002). Takovým způsobem ESLP toleroval více jak 12 měsíců trvající období nečinnosti v řízení, které trvalo 5 let a čtyři měsíce (viz např. rozhodnutí ESLP o přijatelnosti ve věci Krča proti České republice ze dne 18. března 2003).

V obecné rovině uvádíme, že délka řízení je dána nejen činností či nečinností příslušného orgánu veřejné moci, ale i složitostí věci, počtem úkonů, které je třeba ve věci provést, a počtem instancí, které ve věci rozhodují, chováním účastníků řízení, jímž přispěli k průtahům v řízení, a též chováním, jímž přispěli k odstranění vzniklých průtahů v řízení, a významu řízení pro poškozeného.

Ať se jedná o uplatnění opravných prostředků nebo o nutnost rozhodování nadřízeného soudu v jiných otázkách, skutečnost, že rozhoduje soud vyššího stupně, objektivně prodlužuje celkovou dobu řízení o dobu nutnou k vydání rozhodnutí soudem vyšší instance, k jeho vyhotovení a rozeslání účastníkům. Žadatel nemůže být vytýkáno uplatňování procesních prostředků, které mu k ochraně jeho práv poskytuje vnitrostátní právní řád. Stejně tak ale stát nemůže být činěn odpovědným za průtahy, které v důsledku nutnosti vypořádat se s těmito návrhy vznikly (viz. např. rozsudek ESLP ve věci Dostál proti České republice ze dne 25. května 2004, § 240).

Řízení bylo vedeno před třemi stupni soudů v celkové délce 13 let. Ve věci rozhodoval soud I. stupně čtyřikrát, soud II. stupně rovněž čtyřikrát a Nejvyšší soud ČR jedenkrát.

Řízení bylo po stránce skutkové i stránce právní složité.

Ve věci bylo provedeno velké množství listinných důkazů a vyslechnuti svědci.

Význam řízení pro žadatele byl shledán jako nízký. Žadatel byl v předmětném řízení obžalovaným. Obžalovaný spáchal trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákona sbíhající se s přípravou zvláště závažného zločinu vraždy dle § 140 odst. 2 trestního zákoníku, za což mu byl uložen výjimečný souhrnný trest odnětí svobody na doživotí.

Při rozhodování o respektování požadavku přiměřené lhůty jako jednoho z aspektů práva na spravedlivý proces zakotveného v ustanovení čl. 6 odst. 1 zvažuje ESLP na jedné straně zájem stěžovatele na rychlém vyřízení věci a na straně druhé obecný zájem na řádném výkonu spravedlnosti. Z toho vyplývá, že neexistuje žádná abstraktně stanovitelná lhůta, kterou by bylo možné považovat za přiměřenou. Je nutné zdůraznit, že stát nese odpovědnost pouze za průtahy, které jsou mu přičitatelné.

Obecně je „třeba vycházet z předpokladu, že nepřiměřeně dlouhé řízení působí účastníkům nemajetkovou újmu, která se zpravidla odškodná v penězích, avšak vždy je nutno zvažovat, zda v konkrétním případě nastaly okolnosti, které tento předpoklad vyvracejí. Takovou okolností je to, že náhrady nemajetkové újmy se domáhá pravomocně odsouzený pachatel trestného činu právě za délku trestního řízení, v němž byl shledán vinným, popřípadě mu byl i uložen trest, neboť takové řízení nemohlo v jeho osobnostní sféře vyvolat žádnou citelnou újmu.

„Specifické je v tomto ohledu trestní řízení, v jehož průběhu se obecně spolupráce obviněného či obžalovaného s orgány činnými v trestním řízení nepředpokládá. Stát ovšem nemůže nést odpovědnost za prodloužení řízení zapříčiněné snahou obviněného či obžalovaného co možná nejvíce oddálit konečné rozhodnutí ve věci, ať už se toho snaží docílit zneužíváním svých procesních práv či jinými prostředky (např. nedostavením se k jednání soudu nebo ke znalci či jiným obstrukčním jednáním majícím za cíl prodlužovat řízení) . . . V obdobných případech nelze odhlížet od skutečnosti, že ti, kdo spáchají trestný čin, si započítí a vedení trestního řízení přivozují toliko sami svým jednáním. Nelze odhlížet ani od toho, že spácháním trestného činu dochází k újmě na veřejně chráněných hodnotách, a bylo by tedy absurdní předpokládat vznik nedozírných újem na straně těch, kteří takové narušení zavinili, a to jen z toho důvodu, že vedení trestního řízení jim způsobuje obtíže či že je jim nepříjemné.“ (Nejvyšší soud sp. zn. 30 Cdo 3867/2011).

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem tedy lze celkovou délku řízení hodnotit jako nepřiměřenou.

### **Česká právní úprava:**

Stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. (§ 13 odst. 1 zákona).

Právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda (§ 13 odst. 2 zákona).

Bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu (§ 31a odst. 1 zákona), a to v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující (§ 31 odst. 2 zákona).

### **Posouzení žádosti ohledně tvrzené nemajetkové újmy:**

V případech nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce řízení se má za to (jde o vyvratitelnou domněnku), že v důsledku tohoto postupu vzniká účastníku řízení nemajetková újma (srov. např. rozsudek ESLP ve věci Apicella proti Itálii ze dne 29. března 2006, § 93). V daném případě nelze najít žádnou okolnost, která by byla způsobila takovou domněnku vyvrátit, a proto je třeba mít za to, že došlo ke vzniku nemajetkové újmy.

**Ministerstvo spravedlnosti shledalo, že řízení vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 29 T 1/2011 bylo nepřiměřeně dlouhé. S ohledem na okolnosti případu nenáleží žadateli žádná forma odškodnění, jelikož konal v rozporu s dobrými mravy a pravidly elementární slušnosti.**

Tímto sdělením pokládáte mimosoudní projednání Vaší právní věci za ukončené. Stanovisko Ministerstva spravedlnosti zaujaté při předběžném projednání nároků uplatněných podle zákona č. 82/1998 Sb. není rozhodnutím, které by se vydávalo či přezkoumávalo ve smyslu procesních předpisů.

Nesouhlasíte-li s vydaným stanoviskem, je třeba se dle § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. obrátit s nárokem na náhradu škody na Obvodní soud pro Prahu 2, který je místně i věcně příslušným k projednání žaloby o náhradu škody jako obecný soud žalovaného státu, nebo na soud, v jehož obvodu došlo k události, zakládající nárok na náhradu škody, jako místně příslušný soud, jehož volba je na výběr daná.

S pozdravem

**Mgr. David Ubl**

Ministerstvo spravedlnosti ČR

Elektronicky podepsáno: 25.03.2024 14:13:16  
T=vedoucí oddělení, SERIALNUMBER=P564316, G=David, SN=Ubl,  
CN=Mgr. David Ubl, OU=02005, OU=odbor odškodňování,  
O=Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti,  
OID.2.5.4.97=NTRCZ-00025429, C=CZ



Mgr. David Ubl  
vedoucí oddělení náhrad  
nepřiměřené doby řízení